

Datum 12 juli 2023

Betreft: Korte reactie op het wetsvoorstel voor het opnemen van een bepaling betreffende het gezin in de Grondwet

Het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind (IVRK) geeft duidelijk aan hoe belangrijk het gezin is voor de ontplooiing en het welzijn van kinderen en dat het gezin de nodige bescherming en bijstand verdient. UNICEF Nederland ziet daarnaast dat in Nederland de belangen van kinderen vaak geen duidelijk en inzichtelijk onderdeel zijn van de besluitvorming. We herkennen de problemen in de uitvoering van de kindbeschermingsmaatregelen en de noodzaak van weloverwogen en samenhangend gezinsbeleid die worden genoemd in de Memorie van Toelichting (MvT). Met deze korte notitie willen we als UNICEF Nederland een aantal punten meegeven die bij het globaal lezen van de MvT opvallen. Bovenal willen we hiermee te kennen geven dat we graag verder in gesprek gaan over het wetsvoorstel dat nu voorligt.

- We vragen ons af waarom in de MvT juist artikel 5 en 18 IVRK niet worden genoemd. Deze artikelen geven ouders de eerste verantwoordelijkheid voor de opvoeding van kinderen en beschrijven de rol van de overheid voor het eerbiedigen van deze verantwoordelijkheden, het scheppen van randvoorwaarden en het ondersteunen van ouders.
- De MvT lijkt onvoldoende uit te werken wat mogelijk negatieve neveneffecten kunnen zijn van dit wetsvoorstel en hoe deze negatieve effecten worden voorkomen. Ook in het licht van de beoordelingsmarge en de afwezigheid van een rechtelijke toets bij de toepassing van de Grondwet. In de MvT lijkt ook niet naar voren te komen wat het effect is van een bepaling over gezin in de Grondwet op kinderen en gezinnen in de genoemde Europese landen. De aanbevelingen aan deze landen van het VN-Kinderrechtencomité zouden hier inzicht in kunnen geven.
- De MvT geeft aan dat het belang van het kind breed erkend wordt in Nederland. Als UNICEF Nederland zien we in de besluitvorming dat het belang van het kind hier en daar wordt benoemd, maar niet dat de besluitvorming inzichtelijk weer geeft wat het belang is, hoe dit is meegewogen en waarom er (eventueel) in afwijking van het belang van het kind is besloten. Het is juist essentieel dat dit wel gebeurt onder andere zodat transparant is waar de prioriteiten liggen en daar waar kennis ontbreekt over de ontwikkeling en belangen van kinderen, deze aangevuld kan worden.
- In de MvT lijkt de erkenning van de positie van kinderen in het gezin te ontbreken. Belangen van ouders kunnen botsen met de belangen van kinderen. Het gaat bij de opvoeding niet om een belangenafweging tussen enerzijds de verantwoordelijkheid van ouders en anderzijds de zelfstandige rechten van het kind, maar het gaat erom dat ouders hun kind ondersteunen bij het uitoefenen van de rechten uit het IVRK. Zoals ook het IVRK beschrijft, is het belang van het kind de allereerste zorg van ouders (artikel 18 IVRK).

Graag zouden we hierover in gesprek willen dan wel later in het traject willen reflecteren op het voorstel.